

MF Dnes, 16.1.2006

Švejnar: Přepřali jsme malé dítě

Praha - Předehnat jednu ze zemí staré Evropské unie může být pro Čechy důležitý symbol. Ale jinak vítězství nad Portugalskem zase tak velkou cenu nemá, soudí česko-americký ekonom Jan Švejnar. Větší díl na své porážce mají podle něho Portugalci, kteří prožívají slabé období. „Je to jako přepřat malé dítě,“ říká při studiu čerstvých čísel Eurostatu Švejnar, profesor Michiganské univerzity.

* Dostihnout první západní zemi má určitou cenu, nebo ne?

Ano, ale kdo si ta čísla pečlivěji prostuduje, vidí jednu důležitou věc. Česko za uplynulých deset let pokročilo jen velmi málo. Neznám přesně způsob, jakým Eurostat ta čísla počítá. Ale už před deseti lety jsme podle nich dosahovali 70 procent průměru dnešní evropské pětadvacítky, pak jsme hodně klesli a teď jsme zpátky na 73 procentech. Naši sousedé z někdejšího sovětského bloku, ale třeba i Irsko nebo Španělsko, udělali mnohem větší pokrok.

* Byl jste někdy v Portugalsku?

V poslední době ne, ale vím, že jejich životní úroveň je hodně rozmanitá v různých částech země. Lisabon je bohatá metropole, zbytek země je mnohem chudší. Podobné je to v Česku, ale rozdíly u nás jsou možná menší.

* Kvůli srovnání Eurostat přepočítal čísla podle cen v každé zemi, tedy podle toho, jakou mají lidé kupní sílu ve své vlasti. Je to přesné, porovnávat bohatství právě takto?

Je to standardní metoda. Pomáhá to zemím, které by optikou normálního směnného kurzu vypadaly chudší. Slabina tohoto měření je třeba v tom, že v chudších zemích se mají lidé jakoby lépe například díky levnějšímu bydlení. Jenže už se nebere ohled na to, jakou kvalitu člověk za své peníze dostává. Je užitečné porovnat si obě měření - a pravda je někde uprostřed.

* Věříte tedy tomu, že jsme bohatší než oni?

Zdá se, že s únosnou mírou zjednodušení to tak lze říci. Ale vybrali jsme si pro to srovnání opravdu špatně fungující zemi. Je to dáno spíš tím, že oni poklesli, než že my jsme pokročili.

* Není to však tak špatné, jen když se podíváme na posledních pět let namísto posledních deseti? Teď rosteme o pět procent ročně a diskutuje se, zda to vydrží...

Všude na světě se diskutuje o tom, že každý by chtěl vyrábět vysokou přidanou hodnotu a ne každý ji bude mít. Střední Evropa je teď jedním z neúspěšnějších regionů na celém světě. I v Česku je v posledních letech pokrok znát, ale pořád je třeba myslet na to, že naši sousedé jdou vpřed rychleji.

DAVID PORT